

Kronofogdemyndigheten har inte bifogat överklagandehänvisning till beslut om avvisning av mål om betalningsföreläggande

JO Cecilia Nordenfelt meddelade den 21 januari 2008 ett beslut med följande innehåll.

Anmälan

AA har i en anmälan klagat på Kronofogdemyndighetens handläggning av ansökningar om betalningsföreläggande. Han har anfört i huvudsak följande. Alektum Inkasso AB (bolaget) lämnade in sex ansökningar om betalningsföreläggande. Kronofogdemyndigheten beslutade beträffande samtliga ansökningar att avvisa dessa i den del de rörde yrkad ränta på inkassokostnader med motiveringen att respektive ansökan i den delen var så ofullständig att den inte kunde läggas till grund för prövning. I respektive ansökan angav bolaget ett bestämt yrkande om ränta på inkassokostnader och en rättslig grund härför samt kompletterade dessutom ansökningarna i denna del. Kronofogdemyndigheten angav inte någon överklagandehänvisning i två av avslagsbesluten (nr 01-166107-06 och 01-189136-06).

AA bifogade bl.a. kopior av de aktuella besluten till sin anmälan.

Utredning

Kronofogdemyndighetens akter lånades in och granskades här. Därefter anmodades Kronofogdemyndigheten att yttra sig över vad som hade anförts i anmälan beträffande underlåtenheten att meddela överklagandehänvisning i ärendena nr 01-166107-06 och 01-189136-06.

I sitt remissvar hänvisade Kronofogdemyndigheten (huvudkontoret), genom kronodirektören BB, inledningsvis till ett yttrande från enhetschefen CC, enheten för summarisk process i Visby. Av det yttrandet framgår bl.a. följande.

Kronofogdemyndighetens handläggning av målen

Alektum ansökte, såsom ombud, om betalningsföreläggande. Vid granskningen av ansökningarna ansåg Kronofogdemyndigheten att delar var så bristfälliga att de inte kunde läggas till grund för handläggningen. Alektum förelades att avhjälpa bristerna. Efter inkomna kompletteringar ansågs bristerna ändock inte avhjälpta, varför de bristfälliga delarna av ansökningarna avvisades.

En ansökan, eller del av en ansökan, avvisas genom att ett avvisningsbeslut registreras i betalningsföreläggande- och handräckningsdatabasen. Besvärshänvisning tillförs automatiskt efter registrering. I de aktuella målen registrerades avvisningarna felaktigt som ”valfritt meddelande” och inte rätteligen som avvisningsbeslut, vilket medförde att besvärshänvisningar inte tillfördes.

När Kronofogdemyndigheten blev varse om det inträffade registrerades avvisningsbeslut på rätt sätt, varpå beslut med besvärshänvisning tillsändes Alektum. Samtidigt meddelades Alektum förklaring till det inträffade.

Berörda handläggare har sedermera informerats om skillnaden mellan meddelande och beslut samt utbildats i hur dessa åtgärder registreras i databasen.

Tillämpade bestämmelser

Av 20 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (BfL) framgår att om en ansökan är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för handläggning av målet, ska sökanden föreläggas att avhjälpa bristen. Följer sökanden inte föreläggandet ska ansökningen avvisas. Enligt 59 § BfL ska Kronofogdemyndigheten underrätta sökanden om att en ansökning avvisats.

Av 56 § BfL framgår att ett beslut, genom vilket ett mål har avgjorts på annat sätt än genom utslag, får överklagas hos tingsrätten inom tre veckor från dagen för beslutet.

Enligt 66 § BfL och 2 kap. 18 § 2 st. utsökningsbalken ska beslut som får överklagas innehålla upplysning om vad den som vill föra talan mot beslutet ska iakttaga, om det inte är uppenbart obehövt.

Huvudkontoret anförde i sitt yttrande därutöver bl.a. följande.

Bedömning

Enligt 23 § 2 stycket lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (BfL) skall ett yrkande om ersättning för åtgärder som avses i 2 eller 3 § lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m. alltid antas vara ogrundat eller obefogat, i den mån ersättningen inte kan utgå enligt lagen. Kronofogdemyndigheten skall göra denna prövning ex officio. Anspråk på inkassokostnader som går därutöver skall behandlas som om svaranden i den delen bestritt ansökan, jfr prop. 1989/90:85 s. 117 och prop. 1980/81:10 s. 111 f. I lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m. framgår vilka inkassokostnader en gäldenär är skyldig att ersätta en borgenär med. I förordningen (1981:1057) om ersättning för inkassokostnader m.m. anges de belopp med vilka ersättning högst lämnas. Enligt myndighetens uppfattning torde detta innebära att ett yrkande på att utfå ränta på inkassokostnader inom ramen för den summariska processen saknar laglig grund. Rättsläget är dock inte helt klarlagt då frågan såvitt känt inte prövats av domstol.

Utifrån detta synsätt borde Kronofogdemyndigheten i dessa fall underrätta sökanden om att ansökan i den del som avser ränta på inkassokostnader anses som bestridd och kommer att avskrivas om det inte i rätt tid begärs att målet i den delen överlämnas till tingsrätt, se 37 § BfL. Ett sådant avskrivningsbeslut kan inte överklagas, se 56 § BfL.

I förevarande fall har dock Kronofogdemyndigheten inte avskrivit målen utan i stället valt att avvisa yrkandena i den del som avsåg ränta på inkassokostnaderna då ansökningarna i den delen ansågs vara bristfälliga. Dessförinnan hade dock Alektum förelagts att inkomma med kompletterande uppgifter för att avhjälpa bristen. Ett sådant avskrivningsbeslut (*bör rätteligen stå avvisningsbeslut, JO:s anmärkning*) kan enligt 56 § BfL överklagas inom tre veckor från dagen för beslutet.

Det är ostridigt att en handläggare vid Kronofogdemyndigheten, Enheten för summarisk process i Visby, av misstag inte inregistrerat de aktuella avvisningsbesluten på rätt sätt vilket medförde att någon besvärshänvisning inte tillsändes Alektum. Av handlingarna framgår vidare att så snart Kronofogdemyndigheten blev varse detta så tillsändes Alektum ett nytt beslut med

besvärshänvisning. Alektum kan därigenom inte anses ha lidit någon rättsförlust. Det antecknas vidare att Alektum inte överklagat de aktuella besluten.

Myndigheten beklagar dock givetvis det inträffade men konstaterar att åtgärder vidtagits för att förhindra att misstaget upprepas.

AA gavs tillfälle att kommentera remissvaret.

Bedömning

Av utredningen framgår att de två aktuella besluten inte kommit att registreras på rätt sätt, vilket medförde att någon överklagandehänvisning inte fogades till besluten. Kronofogdemyndigheten har anfört att myndigheten rätteligen borde ha underrättat sökanden om att ansökningarna i den del de avsåg ränta på inkassokostnader ansågs som bestridda och berett denne möjlighet att begära målens överlämnade till tingsrätt, vid äventyr att ansökningarna skulle komma att avvisas. Jag instämmer i den bedömningen. Det torde nämligen stå klart att yrkandet om ränta inte skulle kunna bifallas inom ramen för målet för betalningsföreläggandet, se 23 § lag (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (BfL).

Den av Kronofogdemyndigheten tillämpade ordningen innebar därmed att den rättsliga prövningen av sökandens anspråk i onödan kom att fördröjas. Därtill kommer att Kronofogdemyndigheten efter beslutet att delvis avvisa ansökningarna, försummade att, enligt 66 § BfL jämförd med 2 kap. 18 § utsökningsbalken, bifoga överklagandehänvisning till besluten. När detta upptäcktes rättades det hela till genom att Kronofogdemyndigheten utfärdade nya likalydande – men omdaterade – beslut som denna gång var försedda med överklagandehänvisning. Härigenom kom det alltså att i samma mål finna två likalydande beslut avseende samma sak men med olika datering. Något sådant får naturligtvis inte förekomma. Härtill kan anmärkas att överklagandehänvisningen snarast är att se som en information som normalt lämnas men kan utelämnas om den är uppenbart obehövlig. I stället hade Kronofogdemyndigheten enligt min mening bort rätta till saken genom att till parterna översända överklagandehänvisning med ett förklarande brev.

Kronofogdemyndigheten förtjänar allvarlig kritik för bristerna i målens handläggning.

Ärendet avslutas.